

STUDIU PRIVIND SITUAȚIA INSOLVENȚELOR DIN ROMÂNIA ANUL 2019

PUBLICAȚIE ECONOMICĂ COFACE ROMÂNIA

CUPRINS

/ 02 Sumar

/ 03 Evoluția insolvențelor

/ 06 Comportamentul de plată

/ 07 Distribuția teritorială a firmelor insolvente

/ 07 Evoluția antreprenoriatului

/ 08 Mediul de afaceri: provocări și soluții

/ 14 Precizări Metodologice

SUMAR

Mediul de afaceri activ în România rămâne mult în urma companiilor din țările dezvoltate și pierde din competitivitate din cauza investițiilor private modeste, procentului scăzut de fonduri europene atrase, responsabilitatea fiscală și reformele structurale. Iată care sunt cele mai importante concluzii ale studiului Coface privind evoluția insolvențelor în anul 2019 și provocările mediului de afaceri pentru perioada următoare.

- Numărul companiilor insolvente în anul 2019 a fost de 6.384 firme, în scădere cu 22% față de nivelul înregistrat în anul anterior, și continuă să se situeze la minimul ultimului deceniu;
- De asemenea, se observă și o scădere graduală a companiilor insolvente care înregistrează venituri peste 0,5 mil. EUR (medii și mari). Astfel, numărul acestora din urmă s-a situat la 444 pe parcursul anului 2019, sub media de 550 din ultimii trei ani și semnificativ sub nivelul din 2014 sau 2015 (când insolvențele în rândul companiilor mari erau de aproape 1000 / an);
- Această evoluție se reflectă și în diminuarea pierderilor financiare (estimate prin diferența dintre nivelul datoriilor și al activelor imobilizate raportate de companiile insolvente) și sociale (estimate prin numărul locurilor de muncă înregistrat de firmele insolvente) generate de firmele care și-au încetat activitatea în ultimii cinci ani. Astfel, pierderile financiare cauzate de firmele insolvente din anul 2019 au fost de doar 4,6 mld. RON, la jumătate față de media din ultimii trei ani și de trei ori sub nivelul raportat în perioada 2014-2015;
- Cele mai multe insolvențe deschise în 2019 au fost înregistrate în sectorul comerțului cu ridicata și distribuție (1.037), urmat de construcții (936) și comerțul cu amănuntul (899);
- O serie de evoluții negative reflectă presiunile în creștere asupra lichidității companiilor active în România. Astfel, sumele refuzate la plată cu instrumente de debit pe parcursul anului 2019 au fost în valoare totală de 3,2 mld. RON, în creștere cu 67% față de anul anterior, respectiv 1,9 mld. RON;
- Numărul companiilor care și-au întrerupt activitatea în anul 2019 a crescut la aproape 160.000, fiind maximul din ultimul deceniu. În același timp, numărul companiilor SRL nou înmatriculate în 2019 a rămas relativ constant aproape de 90.000, în contextul presiunilor ridicate ale costurilor salariale, emigrării forței de muncă, creșterii costului de finanțare și lipsei de predictibilitate fiscală. Aceasta poate indica deteriorarea încrederii în perspectivele economiei pe termen mediu-lung din partea antreprenorilor actuali sau a celor care se gândesc să înființeze o companie. Astfel, la fiecare companie nou înregistrată în anul anterior se înregistrează aproape 1,8 companii care și-au întrerupt activitatea, comparativ cu raportul OUT : IN de 1,6 din 2018;
- Perspectivele viitoare sunt pesimiste, deoarece vulnerabilitatea mediului de afaceri activ în România a crescut în ultimul deceniu. Astfel, prin comparație cu ceea ce se întâmplă în regiune, companiile active în România sunt caracterizate de o vârstă fragedă (durata medie de viață de doar 10 ani, cea mai mică din UE), regenerare distructivă (numărul companiilor care își întrerup activitatea este peste cel al firmelor nou înființate), subdezvoltare și concentrare în rândul marilor firme (primele 1.000 de companii concentrează jumătate din totalul veniturilor de la nivelul întregului mediu de afaceri, respectiv 500.000 de firme). De aceea, cele mai mari provocări ale companiilor active în România rămân capitalizarea insuficientă pentru a susține investiții semnificative pe termen lung (creșterea competitivității este limitată), riscul sistemic și dependența comercială între firme, precum și scăderea agresivă a forței de muncă disponibile pentru acoperirea locurilor vacante sau creșterea afacerilor.

2

EVOLUȚIA INSOLVENȚELOR

Coface România a realizat un nou studiu privind evoluția numărului de insolvențe în România, de această dată luând în considerare cazurile nou înregistrate la Buletinul Procedurilor de Insolvență pe parcursul anului 2019. Conform datelor preliminare publicate de BPI și în baza metodologiei Coface, în anul 2019¹ s-au deschis 6.384 proceduri noi de insolvență, cu -22% sub nivelul înregistrat în anul anterior.

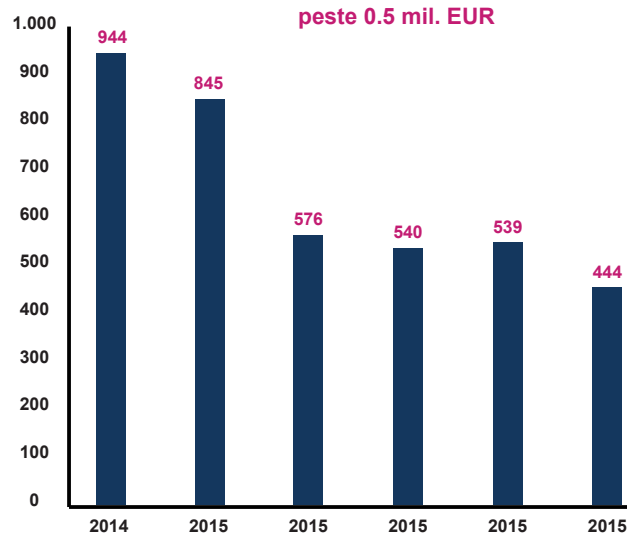
Tabel 1. Evoluția lunară a insolvențelor nou deschise

Luna	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Ianuarie	1.897	1.709	2.159	2.101	2.091	998	705	599	737	486
Februarie	1.903	1.849	2.420	2.441	2.210	947	731	640	734	527
Martie	1.887	2.160	2.560	2.368	2.211	992	801	769	863	562
Aprilie	1.506	1.847	2.340	2.690	2.059	972	769	610	670	571
Mai	1.544	2.097	2.396	1.945	2.118	924	712	842	783	556
Iunie	1.880	2.127	2.343	2.310	2.173	986	754	790	775	607
Iulie	852	811	1.322	1.517	1.151	505	396	442	467	345
August	575	658	1.007	1.050	373	328	381	544	343	253
Septembrie	2.021	20.61	2.444	2.313	1.284	928	705	943	733	636
Octombrie	1.932	2.202	2.724	4.070	1.421	962	815	873	889	695
Noiembrie	2.222	2.379	2.504	2.976	1.148	887	819	614	673	648
Decembrie	1.431	1.599	1.623	2.143	1.931	745	465	542	510	498
TOTAL	19.650	21.499	25.842	27.924	20.170	10.174	8.053	8.208	8.177	6.384
Deviație		9%	20%	8%	-28%	-50%	-21%	2%	0%	22%

Sursa: BPI, Date prelucrate Coface

În contextul în care profitabilitatea și lichiditatea companiilor s-au îmbunătățit în ultimii ani, numărul companiilor insolvente în ultimii trei ani a rămas la nivelul minim al ultimului deceniu. De asemenea, se observă și o scădere graduală a companiilor insolvente care înregistrează venituri peste 0,5 mil. EUR (medii și mari). Astfel, numărul acestora din urmă s-a situat în 2019 la 444 companii, pentru prima dată în ultimul deceniu sub pragul de 450. Această evoluție se reflectă și în diminuarea pierderilor financiare (estimate prin diferența dintre nivelul datoriilor și al activelor imobilizate raportate de companiile insolvente) și sociale (estimate prin numărul locurilor de muncă înregistrate de firmele insolvente) generate de firmele care și-au încetat activitatea în ultimii cinci ani. Astfel, pierderile financiare cauzate de firmele insolvente în 2019 s-au situat sub 5 mld. RON, cel mai scăzut nivel din ultimul deceniu.

Grafic1: Insolvențe cu cifra de afaceri peste 0.5 mil. EUR

Sursa: BPI, MFP, Date prelucrate Coface

Tabel 2. Impactul financiar și social generat de firmele insolvente

Indicator Financiar	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr companii insolvente	20.170	10.174	8.053	8.256	8.177	6.384
Din care, au depus financiare:	9.318	5.372	4.429	4.149	4.476	3.296
Total datorii (MIL RON)	23.426	21.213	18.006	13.804	11.931	8.031
Total active fixe (MIL RON)	10.247	6.870	9.502	5.184	3.209	3.427
Pierderi (datorii - active imobilizate) MIL RON	13.179	14.343	8.504	8.620	8.722	4.604
Pierdere medie / companie (MIL RON)	1,04	2,67	1,92	2,08	1,95	1,40
Număr angajați	82.273	81.577	69.886	47.578	41.925	33.343
Număr angajați / companie	8,8	15,2	15,8	11,5	9,4	10,1

Sursa: BPI, MF, Date prelucrate Coface

În baza declarațiilor financiare depuse în anul anterior anului intrării în insolvență și în funcție de obiectul principal de activitate indicat de codul CAEN, Coface a distribuit firmele intrate în insolvență în anul 2018 pe cele mai importante 23 de sectoare de activitate, cifrele fiind afișate în tabelul următor.

Tabelul 3. Distribuția sectorială a insolvențelor pentru ultimii 2 ani²

Sectorul de activitate	Insolvențe Anul 2019	Insolvențe % Total	Insolvențe Anul 2018	Insolvențe la 1.000 firme*
Comerț cu ridicata și distribuție	1.037	16%	1.239	21
Construcții	936	15%	1.321	29
Comerț cu amănuntul	899	14%	1.293	13
Transporturi	602	9%	623	20
Hoteluri și restaurante	525	8%	673	28
Alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	498	8%	649	11
Fabricarea produselor textile, a articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte	281	4%	361	64
Agricultura	281	4%	322	20
Fabricarea lemnului și produselor din lemn	229	4%	240	24
Industria alimentară și a băuturilor	167	3%	211	28
Industria metalurgică	153	2%	187	24
Tranzacții imobiliare	126	2%	174	13
Alte activități de servicii personale	116	2%	183	11
Activități recreative, culturale și sportive	93	1%	100	18
IT	76	1%	109	7
Industria de mașini și echipamente	72	1%	117	14
Intermedieri financiare	72	1%	44	13
Fabricarea substanțelor și produselor chimice	48	1%	78	18
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, apă și gaze și termică, apă și gaze	45	1%	61	51
Asanarea și îndepărtarea gunoaielor; salubritate și activități similare	37	1%	57	17
Poștă și telecomunicații	35	1%	50	14
Sănătate și asistența socială	31	0%	50	3
Industria extractivă	25	0%	35	33
Total	6.384	100%	8.177	18

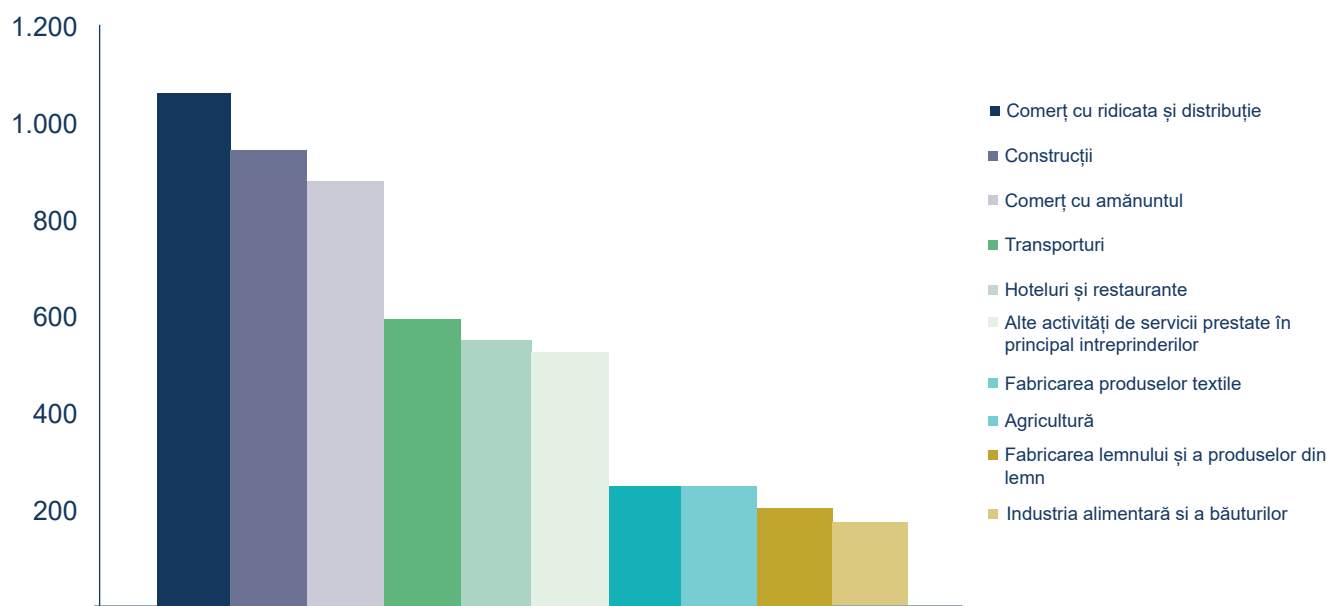
Sursa: BPI, MFP

Chiar dacă nu dispunem de informațiile privind activitatea de bază pentru toate firmele intrate în insolvență în perioada analizată, există două considerente în baza cărora apreciem că distribuția sectorială la nivelul întregului portofoliu este similară cu eșantionul analizat, și anume:

- Ponderea eșantionului este semnificativă statistic pentru ambii ani;
- Ponderile distribuției sectoriale din cadrul eșantionului înregistrează valori similare cu ponderile distribuției la nivelul întregului portofoliu, înregistrate în studiile realizate de Coface pentru ultimii 3 ani.

² Prin extrapolarea liniară a firmelor care și-au depus declarațiile financiare la MFP în anul anterior anului intrării în insolvență. Au fost evidențiate ca roșu primele zece sectoare care înregistrează cel mai ridicat număr al insolvențelor la 1.000 de firme active (au fost considerate firme active doar companiile care au înregistrat o cifră de afaceri de peste 1.000 EUR/ luna pe parcursul anului 2017).

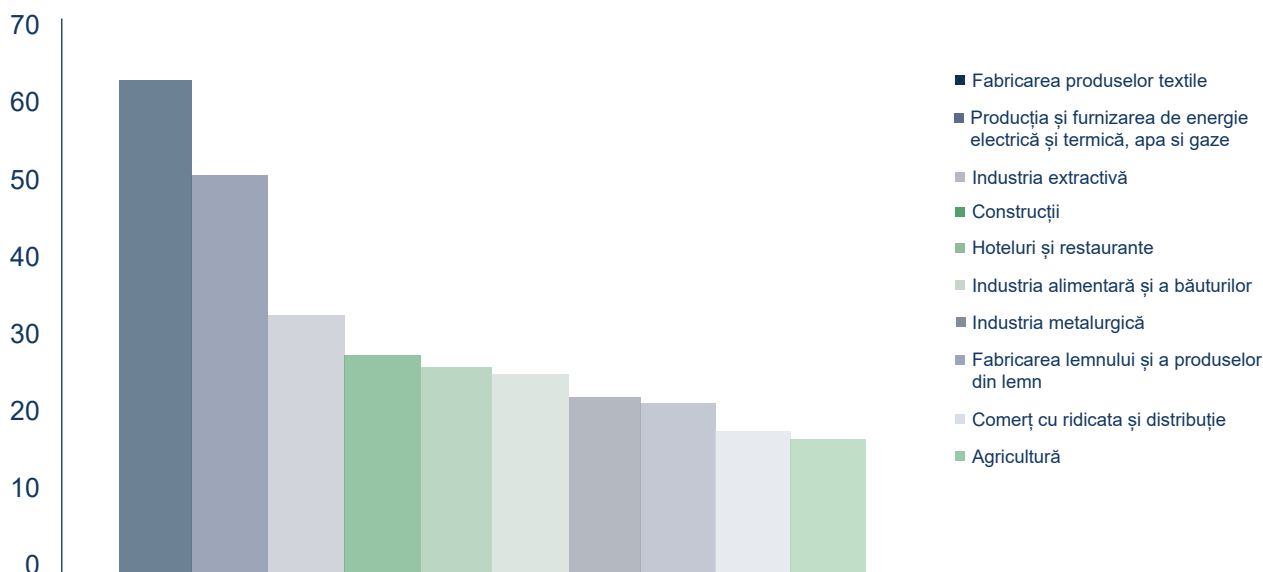
Grafic 2: Top 10 sectoare din punctul de vedere al numărului de insolvențe în 2019

Sursa: BPI, MFP, Date prelucrate Coface

În majoritatea studiilor realizate de Coface privind evoluția insolvențelor, primele 10 sectoare care înregistrează cel mai mare număr al firmelor aflate în insolvență au rămas cu precădere neschimbate, singurele modificări fiind la nivel de ordine în cadrul topului, dar cu variații de una, maximum două poziții. Cele mai multe insolvențe deschise în anul 2019 au fost înregistrate în sectorul comerțului cu ridicata și distribuție (1.037), urmat de construcții (936) și comerțul cu amănuntul (899). Analizând evoluția cazurilor de insolvență pe rol în ultimii 5 ani, se observă o tendință de consolidare a gradului de concentrare a volumelor în primele 3, respectiv 5 sectoare. Astfel, ponderea primelor 3 sectoare care au înregistrat cele mai multe dosare de insolvență pe rol a variat în ultimii 5 ani între 50% - 54%, iar pentru primele 5 sectoare între 65% - 70%. Aceste ponderi nu sunt întâmplătoare și sunt determinate de factori structurali, precum distribuția sectorială a tuturor firmelor active la nivel național. Astfel, primele 5 sectoare care înregistrează cel mai ridicat număr al insolvențelor acoperă o pondere similară și din punctul de vedere al firmelor totale active. Având în vedere acest factor structural, este important să analizăm numărul de insolvențe raportat la totalul firmelor active din sectorul respectiv. Primele 10 sectoare care înregistrează cele mai ridicate valori pentru acest indicator sunt listate în graficul următor.

Grafic 3: Top 10 sectoare din punctul de vedere al numărului de insolvențe în 2019, raportat la 1.000 de firme active

Sursa: BPI, MFP, Date prelucrate de Coface 1

3

COMPORTAMENTUL DE PLATĂ

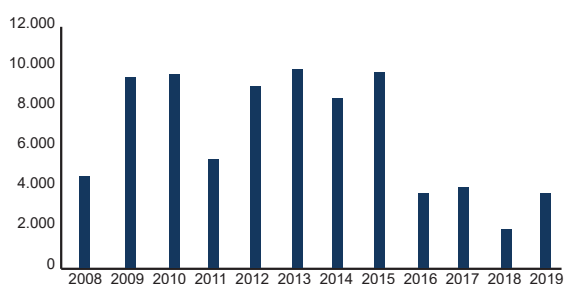
Conform datelor publicate de CIP furnizate de către Banca Națională a României, sumele refuzate la plată cu instrumente de debit pe parcursul anului 2019 au fost în valoare totală de 3,2 mld. RON, în creștere cu 67% față de anul anterior, respectiv 1,9 mld. RON. De remarcat că aproximativ jumătate din valoarea instrumentelor refuzate la plată în 2019 este concentrată în luna martie, eliminarea efectului din luna respectivă indicând un nivel similar al valorii refuzurilor la plată în ultimii doi ani. În condițiile în care numărul incidentelor de plată în aceeași perioadă analizată a rămas relativ neschimbat, valoarea medie a incidentelor de plată înregistrate pe parcursul anului curent a crescut la 59.000 RON, comparativ cu 34.000 RON anul anterior.

Tabelul 4. Evoluția incidentelor de plată raportate de BNR

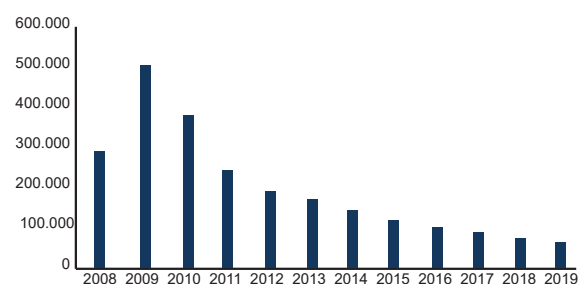
Anul	Total sume refuzate la plată (mil. RON)	Numar incidente	Valoare medie incidente (mii RON)	Deviație anuală valoare %	Deviație anuală valoare %
2008	4.446	294.227	15		
2009	9.422	493.503	19	112%	68%
2010	9.570	354.060	27	2%	-28%
2011	6.342	233.451	27	-34%	-34%
2012	8.629	186.071	46	36%	-20%
2013	9.531	157.906	60	10%	-15%
2014	7.944	115.114	69	-17%	-27%
2015	8.545	87.269	98	8%	-24%
2016	3.609	65.693	55	-58%	-25%
2017	3.712	58.241	64	3%	-11%
2018	1.915	55.894	34	-48%	-4%
2019	3.202	53.819	59	67%	-4%

Sursa: BNR (CIP), Date prelucrate de Coface

Valoarea incidentelor de plată (mil RON)

Numar incidente refuzate la plată

4

DISTRIBUȚIA TERITORIALĂ FIRMELOR INSOLVENTE

Distribuția teritorială a cazurilor de insolvență în anul 2019 nu a suferit modificări importante față de situația existentă în anul anterior. Astfel, în ciuda scăderii cu 26%, București a rămas pe prima poziție din perspectiva insolvențelor, fiind urmat de regiunile N-V și S în timp ce zonele de V, N-E și centru rămân pe ultimele poziții din acest punct de vedere. Cele mai mari scăderi ale numărului de companii insolvente au fost înregistrate în zona de N-E (-35%), S-E (-27%) și București (-26%).

Tabelul 5. Distribuția regională a firmelor insolvente

Regiune	Insolvențe 2019	Insolvențe 2018	Deviație Insolvențe 2018-2017
București	1.166	1.573	-26%
N-V	1.142	1.323	-14%
S	919	1.048	-12%
S-E	802	1.103	-27%
V	753	931	-19%
Centru	591	755	-22%
N-E	579	890	-35%
S-V	432	554	-22%
Total	6.384	8.177	-22%

5

EVOLUȚIA ANTREPRENORIATULUI

Oficiul Național al Registrului Comerțului a publicat recent cifrele privind evoluția companiilor nou înmatriculate, precum și al celor care își întrerup activitatea. Analizând evoluția pentru anul 2019, prin comparație cu anul anterior, se observă declanșarea unei evoluții care semnaleză scăderea nivelului de încredere în perspectivele economiei.

Numărul companiilor care și-au întrerupt activitatea în 2019 crește aproape de 160.000, fiind maximul din ultimul deceniu. În același timp, numărul companiilor SRL nou înmatriculate în anul 2019 a rămas relativ constant la aproape 90.000, în contextul presiunilor ridicate ale costurilor salariale, emigrării forței de muncă, creșterii costului de finanțare și lipsei de predictibilitate fiscală. Aceasta poate indica deteriorarea încrederii în perspectivele economiei pe termen mediu-lung din partea antreprenorilor actuali, sau a celor care se gândesc să înființeze o companie. Astfel, la fiecare companie nou înregistrată în anul anterior se înregistrează aproape 1,8 companii care și-au întrerupt activitatea, comparativ cu raportul OUT : IN de 1,6 din 2018.

Tabel 6. Evoluția Companiilor nou înmatriculate vs Întreruperi activitate

An	2009	2010	2011	2012	2016	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Suspendare	29.456	24.398	21.221	21.086	15.918	15.788	17.698	15.918	16.380	18.038	13.889
Dizolvare	18.766	7.508	4.001	22.500	29.923	18.336	27.967	29.923	31.197	34.358	34.055
Radiere	43.615	58.726	56.245	71.746	99.113	76.483	94.374	99.113	82.295	80.181	130.657
Insolvențe	18.421	19.650	21.499	25.842	8.371	20.170	10.170	8.371	9.102	8.177	6.384
TOTAL OUT	110.258	110.282	102.966	141.174	153.325	130.777	150.209	153.325	138.974	140.754	157.985
OUT An-la-An	130%	0%	0%	37%	2%	-16%	15%	2%	-9%	1%	12%
Înmatriculări	116.022	119.048	-7%	125.603	105.982	101.627	113.167	105.982	136.699	135.532	136.132
Din care - SRL	56.698	48.102	62.735	61.542	73.889	56.381	64.417	73.889	98.405	89.563	89.074
IN An-la-An	-44%	-15%	30%	-2%	15%	-6%	14%	15%	33%	-9%	-1%
OUT : IN	1,9	2,3	1,6	2,3	2,1	2,3	2,3	2,1	1,4	1,57	1,77

Principali factori care cauzează scăderea nivelului de încredere al antreprenorilor sunt:

- Creșterea cheltuielilor (în special cele privind salariile, utilități și combustibil);
- Creșterea cheltuielilor privind dobânzile și rambursarea creditelor bancare din cauza inflației foarte ridicate;
- Impredictibilitatea fiscală (incertitudinea referitoare la noi reglementări fiscale);
- Economia subterană din România (estimată de Comisia Europeană la aproape 32% din PIB, cel mai ridicat nivel din UE după Bulgaria), care permite concurența neloială și dificultatea (în unele cazuri, aproape imposibilitatea) de a fi competitiv;
- Dificultatea de a găsi forță de muncă la un salariu care să reflecte productivitatea reală.

6

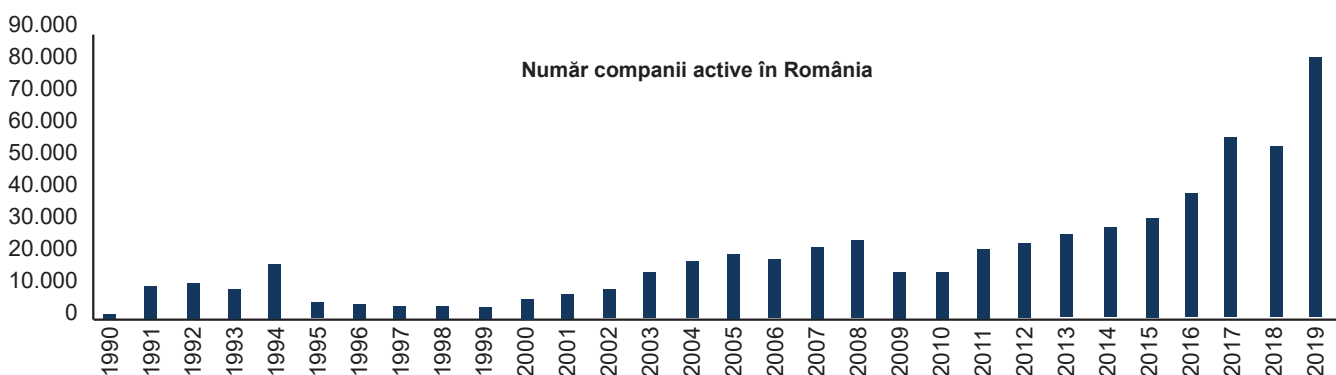
MEDIUL DE AFACERI: PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII

Totul este business, deoarece companiile reprezintă baza unei economii solide. Dezvoltarea unui mediu de afaceri competitiv reprezintă unul dintre factorii cheie pentru creșterea economică a oricărei țări, în condițiile în care companiile sunt cele care generează valoare adăugată, investesc, angajează populația activă, participând activ la asigurarea resurselor financiare pentru servicii publice și infrastructura de calitate.

De aceea, măsurile economice gândite la nivel macro, indiferent că sunt de natură demografică, socială, investițională sau fiscală, trebuie să contribuie la dezvoltarea mediului de afaceri. Pentru aceasta, este important să înțelegem contextul mediului de business din România de la finalul anului 2019, provocările majore care se prevăd la orizont în 2020 și soluțiile necesare pentru dezvoltarea business-ului în următorii ani.

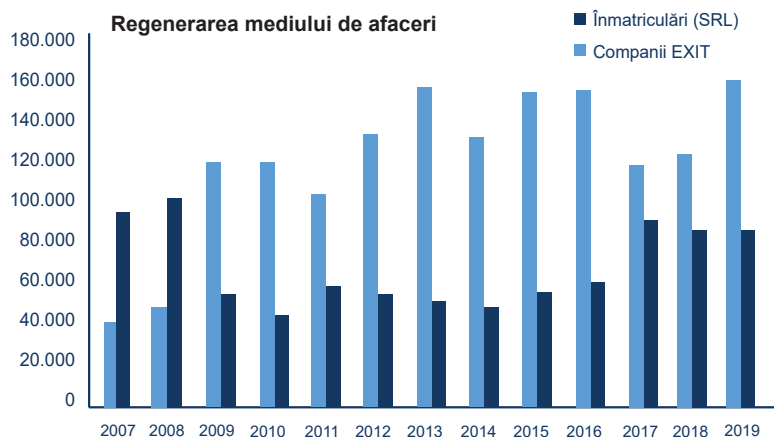
6.1. Contextul mediului de afaceri activ în România - prin comparație cu ceea ce se întâmplă în regiune, companiile active în România sunt caracterizate de o vârstă fragedă, regenerare distructivă, subdezvoltare și concentrare în rândul marilor firme. Fiecare dintre aceste afirmații se bazează pe cifre concrete, așa cum sunt ilustrate în graficele care urmează.

• **Mediul de afaceri este embrionar** - 55% dintre companiile active astăzi în România sunt înființate după anul 2010, în timp ce doar 15% au început activitatea înainte de anul 2000. Astfel, 1 din 2 companii locale nu a trecut prin ultima criză financiară din 2008-2009, acestea fiind predispuse la un comportament imprevizibil în următoarea recesiune. Doar 15% dintre companiile active astăzi sunt în business de peste două decenii, acestea concentrând aproape 40% din venituri, jumătate din active și o treime din angajați. În acest context, durata medie de viață a unei companii în România este de doar 10 ani, mult sub media regională sau europeană. Nucleul mediului de afaceri este prea mic și vulnerabil pentru a rezista șocurilor externe, pătura de mijloc fiind extrem de subțire (vezi graficul următor)

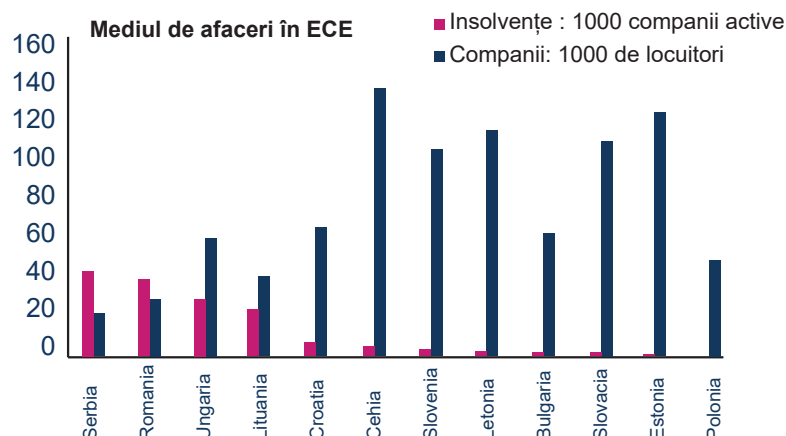
Sursa - MFP, ONRC, date prelucrate Coface

• **Mediul de afaceri din România se regenerează distructiv** – în condițiile în care numărul companiilor care își întrerup activitatea depășește numărul firmelor nou înființate în fiecare an din ultimul deceniu. Astfel, aproape 1.4 mil de companii și-au întrerupt activitatea după anul 2010, în timp ce totalul firmelor nou înmatriculate este doar la jumătate față de acest nivel, raportul de regenerare distructivă fiind de 2 – 1. De aceea, companiile active în România sunt cele mai tinere din UE din perspectiva duratei medii de viață. Astfel, deși avem un mediu de afaceri privat de aproape trei decenii, vârsta medie a unei companii active în România este de aproximativ 10 ani. În Ungaria și Cehia vârsta medie a companiilor este de 15 ani, în Polonia se apropie de 20 de ani, iar în Germania depășește 30 de ani.

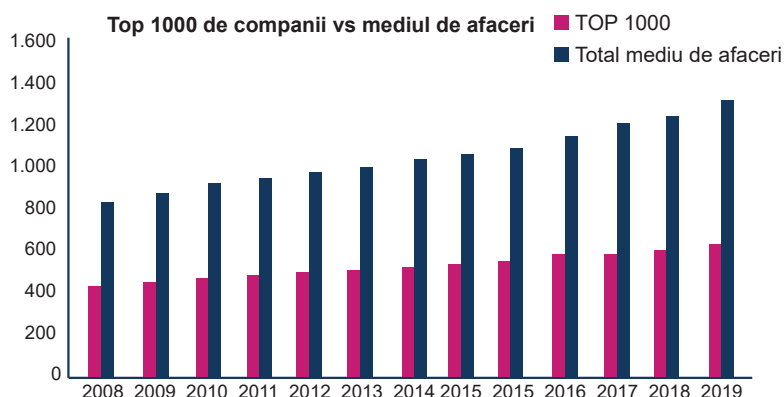
Sursa - ONRC, Date prelucrate de autor

• **Antreprenoriatul local este subdezvoltat** – în condițiile în care România înregistrează la finalul anului 2019 doar 25 de companii la 1.000 de locuitori, de două ori sub media din ECE (Europa Centrală și de Est), precum și de trei ori mai multe insolvențe raportate la numărul de companii. Deci, incidența insolvențelor este supradimensionată în România, în timp ce antreprenoriatul este subdezvoltat. Doar în Serbia se înregistrează cifre mai slabe din perspectiva celor doi indicatori.

• **Mediul de afaceri este foarte concentrat în rândul companiilor mari** – deși în România sunt active aproximativ 525.000 de companii, cele mai mari 1.000 de firme concentrează jumătate din venitul înregistrat la nivelul întregului mediu de afaceri.

Pentru o mai bună înțelegere, am calculat concentrarea veniturilor companiilor pentru fiecare an din ultimul deceniu, fiind evident trendul neschimbat în ultimul deceniu și accentuarea subdezvoltării companiilor mici și mijlocii. Subdezvoltarea păturii de mijloc duce la o capacitate redusă a sistemului economic de a absorbi șocurile externe (modificări de taxe, recesiune, fluctuația șomajului, volatilitatea dobânzilor etc.).

Sursa: MFP, date prelucrate Coface

6.2. Provocările financiare ale mediului de afaceri și posibile soluții

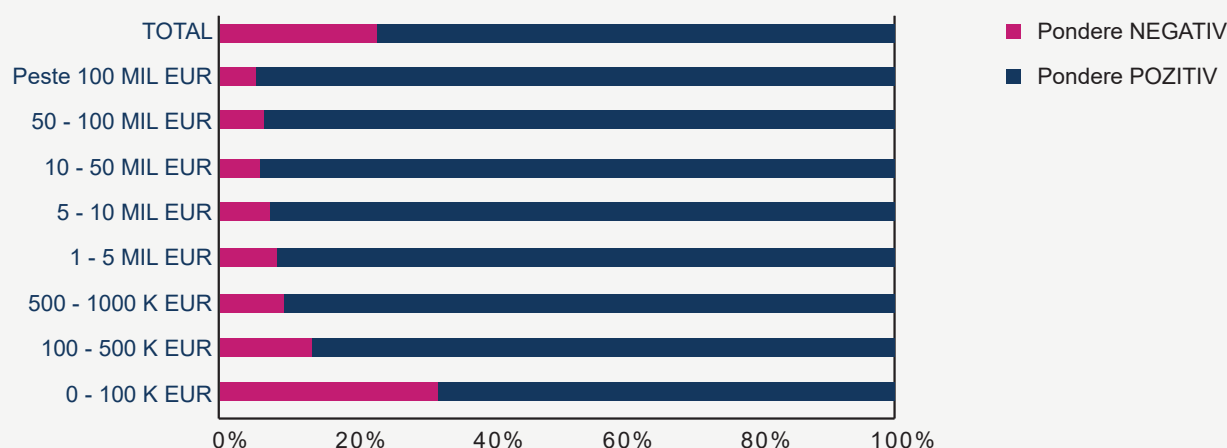
Pentru a asigura stabilitatea și dezvoltarea mediului de afaceri este esențial un cadru de reglementare care să aibă în vedere vulnerabilitatea companiilor. În momentul de față considerăm că există trei zone esențiale unde companiile active în România înregistrează vulnerabilități semnificative. Acestea sunt luate și analizate mai departe, în ordinea efectelor cascade care derivă între ele.

6.2.1. Capitalizarea insuficientă

Aproape o treime din companiile active astăzi în România înregistrează capitaluri proprii negative, cele mai multe dintre ele fiind companii mici. Astfel, așa cum reiese din tabelul și graficul următor, aproape 150.000 de companii active în România înregistrează capitaluri proprii negative, din totalul de aproximativ jumătate de milion firme active, în jur de 86% dintre acestea fiind companii foarte mici (cifra de afaceri < 100K EUR /an). Practic, aceste firme înregistrează un grad de îndatorare peste 100%, iar supraviețuirea lor depinde de sprijinul oferit de creditori și partenerii de afaceri.

Cifra Afaceri	Capital Propriu NEGATIV	Capital Propriu POZITIV	TOTAL	Pondere NEGATIV	Pondere POZITIV
0 - 100 K EUR	130.382	248.881	379.263	34%	66%
100 - 500 K EUR	16.234	79.855	96.089	17%	83%
500 - 1.000 KEUR	1.979	20.313	22.292	9%	91%
1 - 5 MIL. EUR	1.704	19.735	21.439	8%	92%
5 - 10 MIL. EUR	239	3.176	3.415	7%	93%
10 - 50 MIL. EUR	188	2.780	2.968	6%	94%
50 - MIL. EUR	25	335	360	7%	93%
Peste 100 MIL. EUR	16	280	296	5%	95%
TOTAL	150.767	375.355	526.122	29%	71%

Capitalul Propriu vs Dimensiune Companie

Provocarea companiilor care înregistrează capitaluri proprii negative este majoră, deoarece aceste firme concentrează aproape 20% din totalul locurilor de muncă din sectorul privat și activele din mediul de afaceri. Amploarea problemei poate fi rezolvată prin mai multe măsuri, care vizează atât etapa incipientă a dezvoltării unei companii, cât și practici recurente ulterioare. Câteva exemple sunt listate mai jos:

- Stimularea creșterii aportului propriu în finanțarea unei companii noi:

- Aportul minim pentru capitalul social subscris pentru înființarea unui SRL este de 200 RON. În schimb, timpul necesar pentru deschiderea unei noi companii este de cel puțin 3-4 săptămâni, după un proces birocratic. Digitalizarea Registrului Comerțului pentru reducerea timpului și actualizării datelor companiei (actualizarea tuturor formularelor online pentru evitarea birocrăției), cuplată cu un prag adecvat al capitalului social subscris, poate contribui la stimularea antreprenoriatului cu adevărat interesat pentru dezvoltarea afacerii pe termen lung.
- Descurajarea finanțării intra-grup sau prin împrumut acționar, prin eliminarea tuturor stimulentele fiscale aferente (zero deductibilitate la dobânzile aferente acestor împrumuturi). De asemenea, împrumuturile contractate de la acționari să nu confere acestora prioritate la masa credală sau titlu de garanții de rang superior, deoarece situațiile de insolvență indusă pot fi manipulate la masa credală de acționari prin poziția de posibil creditor majoritar.

- Reinvestirea profitului în vederea dezvoltării sustenabile a companiei:

- O politică de taxare a dividendelor care să echilibreze dezideratul de a stimula antreprenorii să își asume riscul de a porni afaceri prin taxe mici, cu necesitatea de a crește gradul de capitalizare a companiilor prin păstrarea profiturilor în companie pentru finanțarea activității și reinvestire.

- O mai bună identificare a actorilor corecți la jocul economic, care trebuie sprijiniți și stimulați, în contrapartidă cu identificarea celor incorecți, care trebuie controlați pentru a preveni evaziunea fiscală, care dincolo de impactul bugetar este și un "izvor" de concurență neloială:

- Digitalizarea ANAF și emiterea tuturor facturilor și documentelor fiscale prin același sistem centralizat controlat de ANAF. Această soluție ar permite autorităților fiscale evaluarea în timp real a tuturor tranzacțiilor realizate pe lanț între companii, astfel încât să se ridice semnale de alertă privind diverse cheltuieli cu prestații externe care depășesc standardele din fiecare sector în parte.

6.2.2. Riscul sistemic și dependența comercială între firme

Daca analizăm structura capitalurilor (datorii plus capitaluri proprii) atrase de companiile active în România, vom constata că jumătate din bani provin de la furnizori, în timp ce 29% provind de la acționari (profitul reinvestit și capitalul social subscris), 11% de la stat (creditul fiscal) și doar 8% de la bănci.

Structura pasivelor companiilor active în România

Creșterea capitalizării poate fi stimulată prin măsurile enumerate la punctul anterior. În schimb, migrarea creditului furnizor către cel bancar (creșterea gradului de intermediere financiară pe segmentul companiilor) poate fi făcută prin educația financiară în rândul antreprenorilor. Aceasta este vitală pentru companii mici, pentru buna utilizare a capitalului și pregătirea unor planuri de afaceri ancorate în realitate. Acest lucru va permite o aliniere a interesului băncilor de a finanța afaceri viabile, cu interesul antreprenorilor de a obține finanțare accesibilă atât din punct de vedere cost, cât și adaptată nevoilor lor. Adevărul este că bancabilitatea se creează prin educație financiară, digitalizare și simplificarea serviciilor, și un mediu fiscal predictibil.

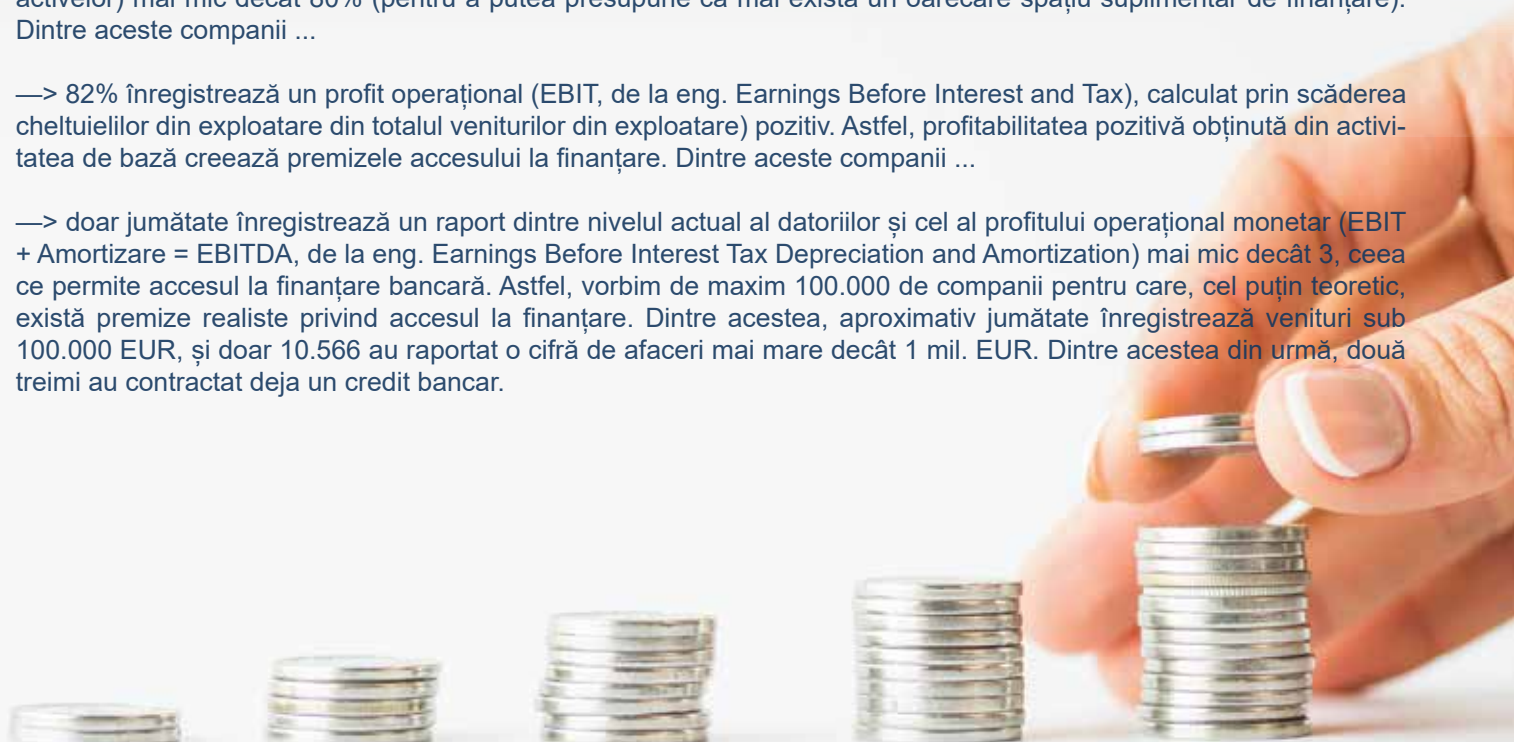
Astăzi, doar 15% din companiile active în România sunt bancabile, în sensul că situația financiară a acestora le califică pentru accesarea unui credit. Graficele succesive sunt edificatoare. Conform analizelor ilustrate mai jos, observăm următoarele:

—> din totalul celor 633.212 companii care au depus declarațiile financiare, doar 67% înregistrează venituri (cifra de afaceri > zero) și sunt în funcțiune astăzi, dintre care ...

—> 55% (respectiv 235.754) înregistrează un grad de îndatorare (calculat prin raportarea tuturor datoriilor la nivelul activelor) mai mic decât 80% (pentru a putea presupune că mai există un oarecare spațiu suplimentar de finanțare). Dintre aceste companii ...

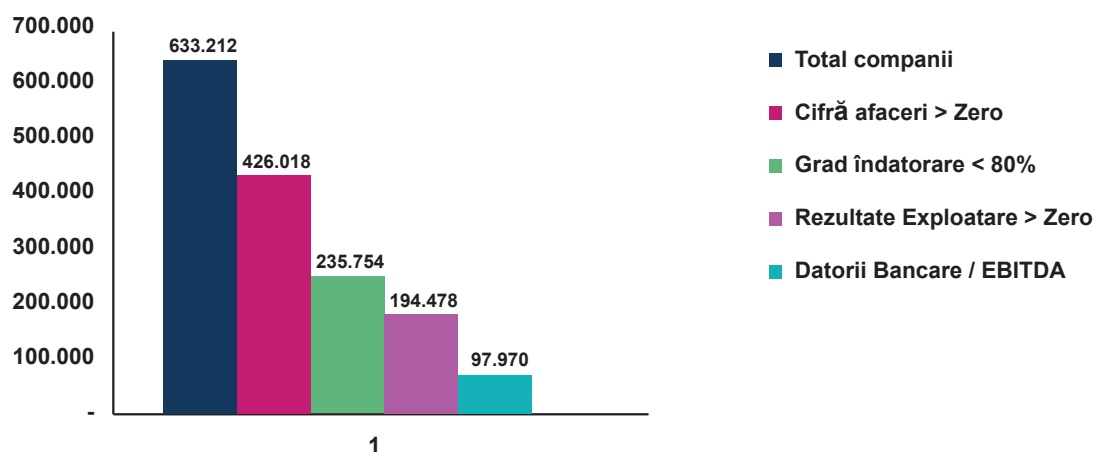
—> 82% înregistrează un profit operațional (EBIT, de la eng. Earnings Before Interest and Tax), calculat prin scăderea cheltuielilor din exploatare din totalul veniturilor din exploatare) pozitiv. Astfel, profitabilitatea pozitivă obținută din activitatea de bază creează premisele accesului la finanțare. Dintre aceste companii ...

—> doar jumătate înregistrează un raport dintre nivelul actual al datoriilor și cel al profitului operațional monetar (EBIT + Amortizare = EBITDA, de la eng. Earnings Before Interest Tax Depreciation and Amortization) mai mic decât 3, ceea ce permite accesul la finanțare bancară. Astfel, vorbim de maxim 100.000 de companii pentru care, cel puțin teoretic, există premise realiste privind accesul la finanțare. Dintre acestea, aproximativ jumătate înregistrează venituri sub 100.000 EUR, și doar 10.566 au raportat o cifră de afaceri mai mare decât 1 mil. EUR. Dintre acestea din urmă, două treimi au contractat deja un credit bancar.

Bancabilitatea companiilor

Pentru păstrarea unui mediu predictibil, în care relațiile între parteneri se bazează pe date și planuri solide, care să creeze un mediu de încredere în care finanțarea este fluidă, este important ca mediul de reglementare să fie la rândul lui unul predictibil, în care măsurile legislative nu afectează brusc, în mod esențial, premisele pe care s-au construit planurile de business, investițiile, finanțarea, prognozele de profitabilitate.

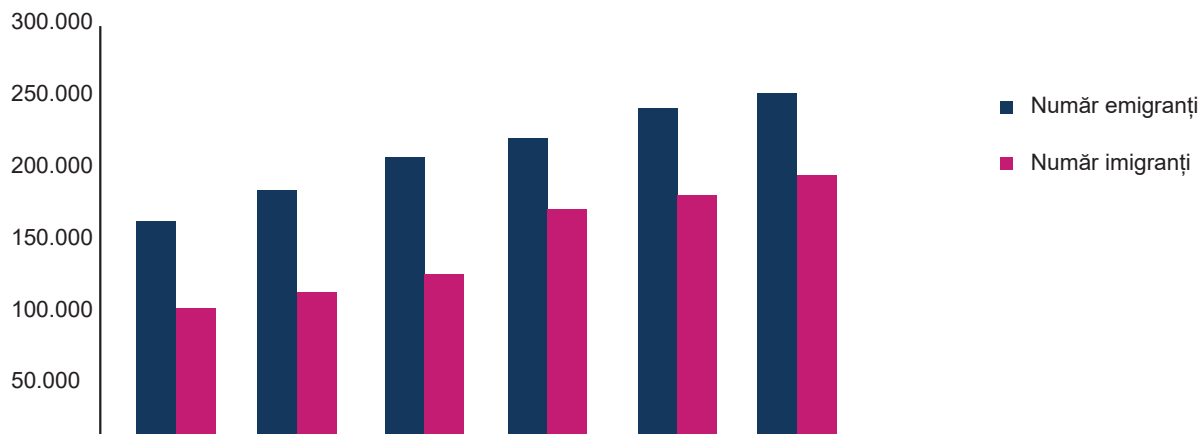
Un asemenea mediu este prielnic dezvoltării antreprenoriatului și dezvoltării companiilor, deoarece predictibilitatea permite asumarea unor riscuri pe un orizont mai lung de timp. Deci, implicit, și curajul pentru contractarea unor împrumuturi pe termen lung pentru finanțarea unor proiecte de investiții. În caz contrar, companiile vor continua să se împrumute tacit de la furnizori prin extinderea oportunistă a termenelor de plată.

6.2.3. Oameni

Pe lângă structura solidă de capital (creșterea capitalizării și intermedierei financiare) și încredere (reducerea economiei subterane, educație financiară puternică în rândul antreprenorilor și mediul fiscal predictibil), companiile mai au nevoie de încă o resursă vitală: oamenii!

Din păcate, trendurile demografice din România sunt negative. Pe termen scurt, pierdem oameni din cauză că aceștia pleacă din țară, emigrarea netă (emigrant – imigranți) contribuind la scăderea cu jumătate de milion a populației României. Pe termen lung, pierdem oameni din cauza scăderii natalității la minime istorice, ultimii doi ani înregistrând sub 180.000 de copii nou-născuți, minimul ultimului secol.

Emigranți vs imigranți

De aceea, pe termen scurt avem nevoie urgent de măsuri pentru inversarea acestor trenduri (atât în zona de emigrare, cât și natalitate). De asemenea, pe termen scurt este importantă păstrarea unui echilibru între populația angajată în sistemul public și cea angajată în mediul privat; în mediul privat crearea unei dezvoltări rapide și sustenabile necesitănd un influx ridicat de resurse necesare pentru a susține planurile antreprenoriale.

7 PRECIZĂRI METODOLOGICE

În prezentul studiu, au fost considerate insolvențele nou deschise începând cu anul 2010, în baza datelor publicate de BPI (Buletinul Procedurilor de Insolvență). De exemplu, toate firmele cu proceduri de insolvență deschise în anul 2019 (conform BPI) și care nu figurează ca fiind în funcțiune la mijlocul lunii Ianuarie 2020 (conform ONRC), au fost luate în considerare ca fiind insolvențe nou deschise pe parcursul anului 2019. Diferența de o lună (Ianuarie 2020) a permis ca majoritatea decalajelor de actualizare între BPI și ONRC să se poată corecta. Analiza indicatorilor financiari pentru firmele considerate s-a bazat exclusiv pe declarațiile financiare depuse la MFP în perioada analizată, în baza datelor prelucrate de Coface.

Această publicație conține exclusiv proprietatea intelectuală a autorului de la data prezentului document și în conformitate cu informațiile disponibile la această dată. Documentul a fost elaborat din diverse surse considerate a fi serioase și de încredere. Cu toate acestea, autorul nu garantează în niciun fel ca informațiile conținute în acest material sunt adevărate, corecte și complete. Prezentarea și analiza datelor sunt oferite cu buna credință și doar în scop informativ. Ca o completare la acest material, alte informații vor fi colectate în alt mod de către cititor. Autorul nu își asumă nicio răspundere pentru pierderile rezultate din utilizarea sau fundamentarea datelor folosite în prezentare. Cititorul nu este autorizat să extragă sau să reproducă acest material și analiză implicit conținută pentru uz personal și intern, decât cu condiția ca acesta să menționeze, în mod clar, autorul. De asemenea, pentru a face orice declarație publică sau pentru orice alt scop comercial, este nevoie de acordul scris din partea Coface.

Coface România

T. +40/ 0374 670 720

comunicare-romania@coface.com

www.coface.ro

coface
FOR TRADE